

Plánastrategiija 2016-2019

Guovdageainnu suohkan

Dohkkehuvvon suohkanstivrras 15.12.2016

Rievdaduvvon suohkanstivrras 23.03.2017

Planstrategi 2016-2019

Kautokeino kommune

Vedtatt av kommunestyret 15.12.2016

Revidert av kommunestyret 23.03.2017

Kommunal planstrategi

Innledning

Kommunal planstrategi er et viktig ledd i samfunnsplanleggingen. Arbeidet med kommunal planstrategi kan kalles for institusjonell planlegging eller en plan for plan- og utviklingsarbeid. Det er det nye kommunestyret som i løpet av det første året etter konstituering skal vedta et nytt planstrategidokument som skal gjelde for neste fire årsperiode (§ 10-1 i Plan- og bygningsloven, heretter PBL).

De folkevalgte har et ansvar for å ta fatt i de store utfordringene kommunen som samfunn står ovenfor i tiden som kommer. Det er ikke detaljene som det skal brukes tid på. Gjennom planstrategi og kommuneplanens samfunnsdel drøftes og avklares de viktige veivalgene. Gjennom arealdelen legges føringer for hvor i kommunen de ulike satsingene skal legges, og gir tydelige signaler til borgerne og næringslivet om å følge opp vedtatte hovedtrekk og rammer i deres egne utviklingsplaner. Gjennom kommunens økonomiplan settes det av midler for å sikre gjennomføringer av de tiltakene som er prioritert i planarbeidet. Det er på den måten de folkevalgte må arbeide om det skal skapes et økonomisk, sosialt og klimapolitisk grunnlag for et levedyktig og attraktivt kommunesamfunn, både for oss selv og våre etterkommere.

Formålet med kommunal planstrategi

Formålet med den kommunale planstrategien er å sette fokus på de planoppgaver kommunen bør starte opp eller videreføre for å legge til rette for en positiv utvikling i kommunen. Kommunal planstrategi er ikke en plantype, men et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge det videre planarbeidet. Kommunen har plikt til å utarbeide kommunal planstrategi minst én gang i hver valgperiode og vedta den senest innen ett år etter kommunestyrets konstituering. Det gir det nye kommunestyret mulighet for å vurdere og ta stilling til hvilke planoppgaver som er viktige å arbeide med i kommunestyreperioden.

De mål og strategier som kommunen har skal nedfelles i kommuneplanens samfunnsdel. Planstrategien skal gjenspeile planbehovet som er nødvendig for å nå de målene som samfunnsdelen setter. Planstrategien er ikke formelt bindende, men dersom man underveis i kommunestyreperioden ønsker å fravike strategien ved å avlyse eller utsette en større planoppgave bør dette skje gjennom endring av kommunal planstrategi.

Kommunal planstrategi skal omfatte kommunens strategiske valg knyttet til utviklingen av kommunesamfunnet. Det gjelder både langsiktig arealbruk, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunenes planbehov i valgperioden. Strategien bør inneholde:

- Redegjørelse for utviklingstrekk og utfordringer knyttet til samfunnsutvikling og miljø,
- Drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi (prinsipper for romlig utvikling), både for å ivareta samordning, utbygging og vern av områder,
- Vurdering av sektorenes planbehov, og
- Vurdering av prioriterte planoppgaver og behovet for revisjon av kommuneplanens samfunnsdel og arealdel

Nasjonale – og regionale forventninger

I følge PBL § 6-1 skal regjeringen hvert fjerde år komme med nasjonale forventninger til kommunal planlegging. Dette skal ligge til grunn når kommunene skal fornye planstrategien. Nasjonale forventninger samler de mål, oppgaver og interesser som regjeringen vil at kommunene skal legge særlig vekt på i planleggingen. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging ble vedtatt 12. juni 2015. Gode og effektive planprosesser er beskrevet i første del av forventningene, det andre er bærekraftig areal- og samfunnsutvikling og det tredje er attraktive og klimavennlige by- og tettstedsområder.

I nasjonale forventninger står det at kommunene skal sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutvikling og samfunnsliv, og samiske interesser sikres deltakelse i planleggingen der disse berøres. For Kautokeino kommune som er i kjerneområdet for det samiske er dette en naturlig del av vår hverdag. Planleggingen skal naturlig nok også sikre reindriften nødvendige arealer.

Regionale forventninger skal redegjøre for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer, vurdere langsiktige utviklingsmuligheter og ta stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre planlegging. Regional planstrategi er det overordnede regionale plandokumentet og et verktøy for det nyvalgte fylkestinget til å prioritere hvilke regionale planspørsmål som det er viktig å arbeide med.

Regional planstrategi skal utrede planbehovet innenfor de satsingsområdene som fylkestinget har prioritert de kommende årene. Regional planstrategi ble vedtatt av fylkestinget 8. juni 2016. Satsingsområdene til Finnmark fylkesting er avgrenset tematisk på følgende måte: næring, opplæring og kompetanse, kultur, folkehelse -og miljø, samferdsel, tannhelse og areal.

Evaluerer av kommunens planstrategi

Kautokeino kommunestyre vedtok kommunens første planstrategi, Kommunal planstrategi for Kautokeino kommune, 03.10.2012. Der ble følgende planer løftet opp og viet særskilt oppmerksomhet: kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og kommunedelplan for Márkan (Kautokeino tettsted), økonomiplan og handlingsprogram, reguleringsplaner, demensplan, folkehelseplan og oppvekstplan. Til sammen 29 planer ble satt opp i tabellform med oversikt over hvilket år planen skal rulleres eller vedtas. Samme tabell ligger som vedlegg til dette dokumentet, nå med en ekstra kolonne med merknad om planens status.

Forslag til kommuneplanens samfunnsdel, arealdel og kommunedelplan for Márkan ble utarbeidet av Rambøll og oversendt kommunen desember 2013. November 2014 ble planene lagt frem for offentlig ettersyn, grunnet flere forhold er disse planene ikke endelig vedtatt. Kommunen jobber for at disse planene blir ferdigbehandlet i 2017. Økonomiplan med handlingsprogram blir som beskrevet i tabellen rullert årlig. Den private reguleringsplanen til Coop er ferdigstilt, de andre har ikke vært aktuell. Demensplanen ble vedtatt av kommunestyret 11.06.2015. Konklusjonen med folkehelseplanen var at det ikke er hensiktsmessig med en egen plan for folkehelse da folkehelseperspektivet skal være inkorporert i alle planer. Oppvekstplanen er ikke revidert i forrige fireårsperiode.

Av de 29 planene som er listet opp i tabellen er det seks planer som er vedtatt, fem planer rulleres årlig og en plan rulleres annen hvert år. Dette tyder på at planstrategien var altfor ambisiøs for

kommunens kapasitet og burde således ha vært revidert underveis. Når det er så få planer som blir vedtatt på en fireårsperiode er det et tegn på at planregimet til kommunen bør sees over.

«I PBL står det at planstrategien skal omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling. Det er et utvetydig signal om å tenke planlegging som politisk-demokratisk virksomhet ikke bare som en oppgave for en kompetent fagadministrasjon. Samtidig ligger det i den formuleringen et klart signal om at kommunen ikke bare skal oppfattes som forvaltning og tjenesteproduksjon, men som en institusjon som har i oppgave å sette dagsorden for hele kommunesamfunnet sin fremtidige utvikling.» (Prof. Nils Aarsæther i tidsskriftet Plan 5/2011)

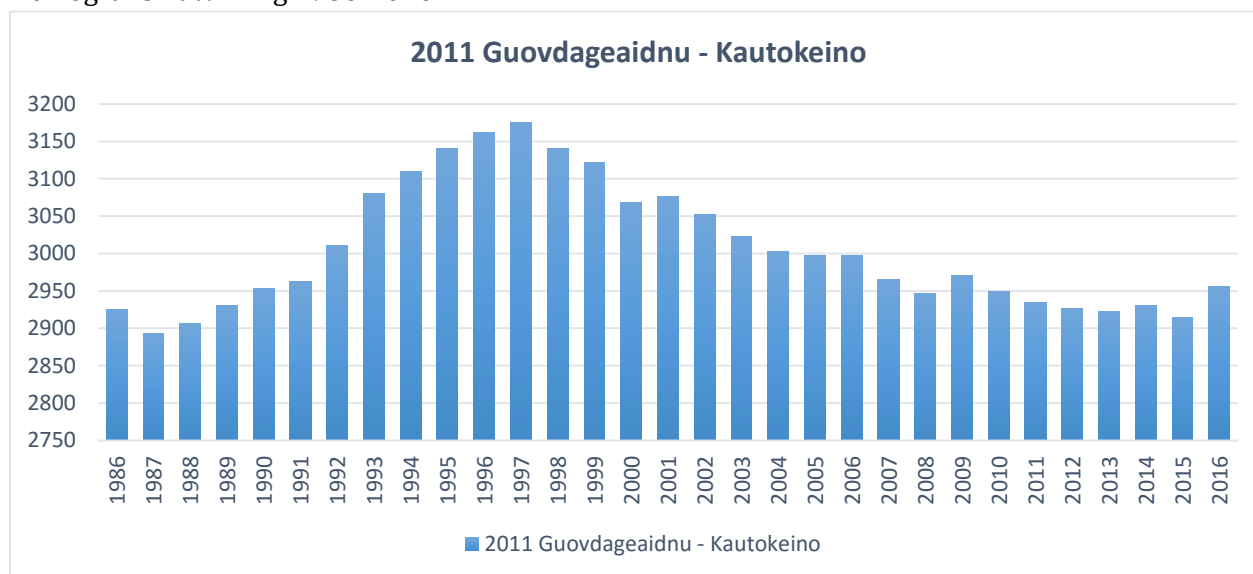
Plan	2012	2013	2014	2015	Merknad
Kommuneplan Samfunnsdel	Nytt arbeid startet	K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Kommuneplan Arealdel	Rulleres	K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Kommunedelplan for Márkan	Rulleres	K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Kommunedelplan for idrettsanlegg	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Økonomiplan og handlingsprogram for 2012-2015	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Virksomhetsplaner	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Budsjett	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Reguleringsplaner					
Gártnetluohkká B IV og V	K.styre vedtar				Ikke vedtatt
Coop (Privat)	Nytt arbeid startet	K.styre vedtar			Vedtatt 10.12.2012
Biedjovággi (Privat)	Nytt arbeid startet	K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Lovpålagte planer (temaplaner)					
Overordnet Risiko- og sårbarhetsanalyse		K.styre vedtar			Vedtatt 16.12.2013
Plan for likestilling			K.styre vedtar		Ikke vedtatt
Kompetanseplan		Rulleres	K.styre vedtar		Ingen helhetlig plan, men enhetene har egne planer
Kommunal arkivplan			K.styre vedtar		Ikke vedtatt
Plan for kommunens IKT- strategier		K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Plan for Rehabilitering			Rulleres	K.styre vedtar	Ikke vedtatt

Handlingsplan for samisk språk	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres årlig
Overordnet krisehenderingsplan m/delplaner	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Rulleres	Vedtatt 20.03.2014
Lønnspolitiskplan		K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Styringsdel i Plan for helse, miljø, sikkerhet (HMS)			K.styre vedtar		Ikke vedtatt
Plan for forvaltningskontroll	K.styre vedtar		K.styre vedtar		Rulleres annet hvert år
Plan for PP-tjenesten				K.styre vedtar	
Boligsosial handlingsplan	Rulleres	K.styre vedtar		K.styre vedtar	Vedtatt 23.06.2014 for 2014-2018
Demens plan				K.styre vedtar	Vedtatt 11.06.2015
Folkehelseplan			Rulleres	K.styre vedtar	Ikke vedtatt
Ikke lovpålagte planer					
Trafikksikkerhetsplan 2014-2020	Rulleres	K.styre vedtar			Vedtatt 23.06.2014
Avløpsplan		Rulleres	K.styre vedtar		Ikke vedtatt
Geodataplan		K.styre vedtar			Ikke vedtatt
Oppvekstplan "Livsveier"		Rulleres	K.styre vedtar		Ikke rullert eller vedtatt

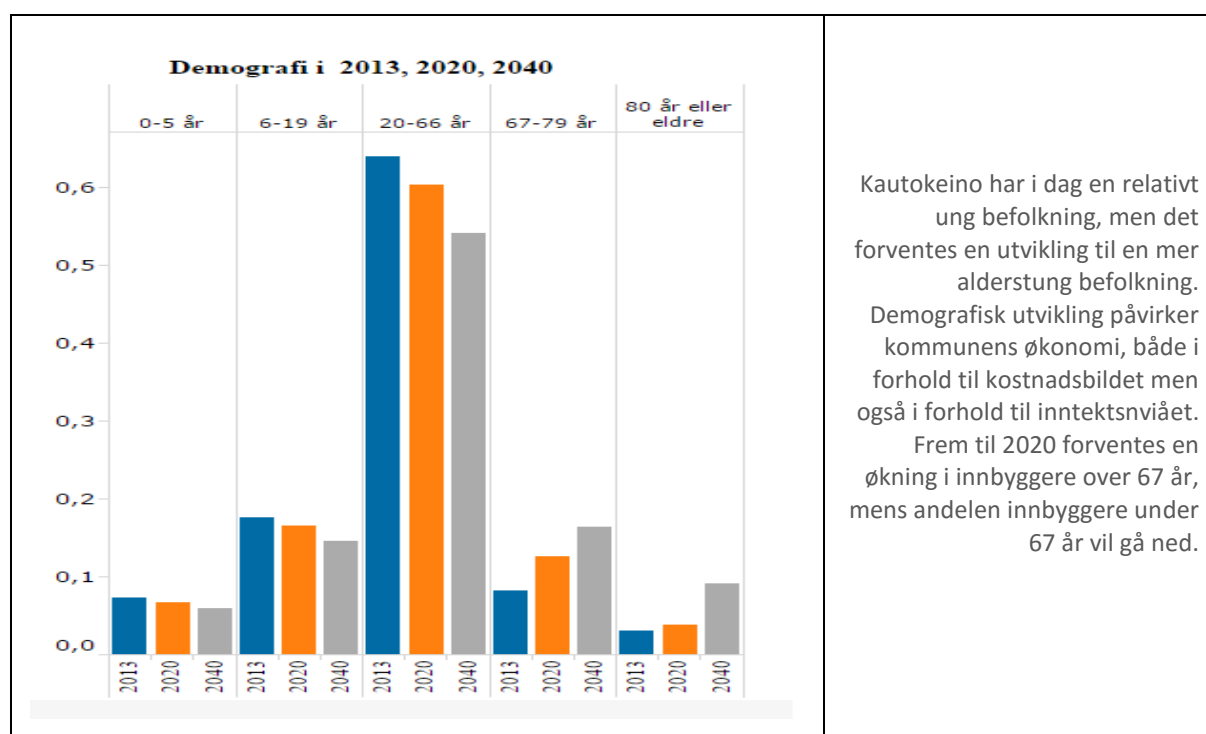
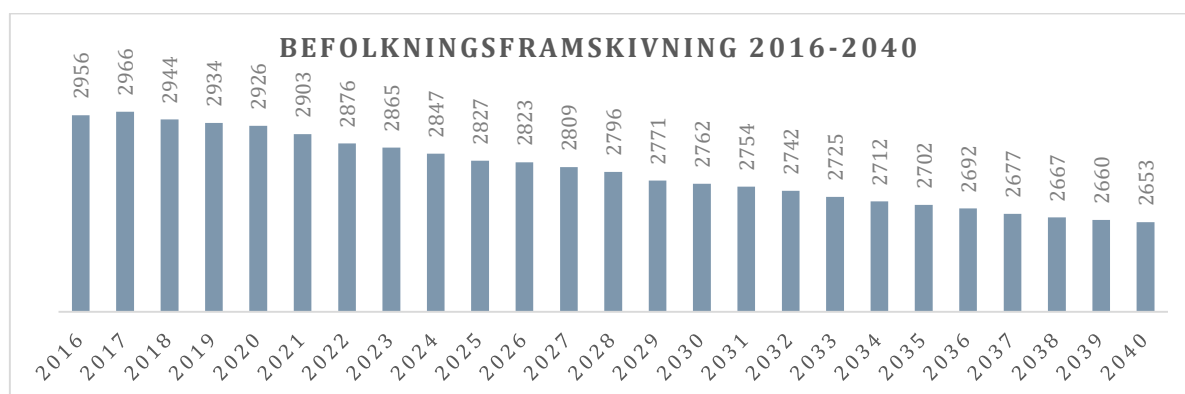
Utviklingstrekk og satsningsområder

Tjenestebehovet i kommunen er under endring. Kautokeino kommune hadde pr 01.01.2016 et innbyggertall på 2 956 personer, en økning fra 2015 med 20 personer. Fra 1997 har innbyggertallet gått ned. I henhold til befolkningsfremskrivninger i tabellen nedenfor utarbeidet av Statistisk sentralbyrå (SSB) forventes en reduksjon i folketallet i Kautokeino frem mot 2040. Erfaringstall viser imidlertid at prognosene ikke alltid har slått til.

Demografisk utvikling 1986-2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå

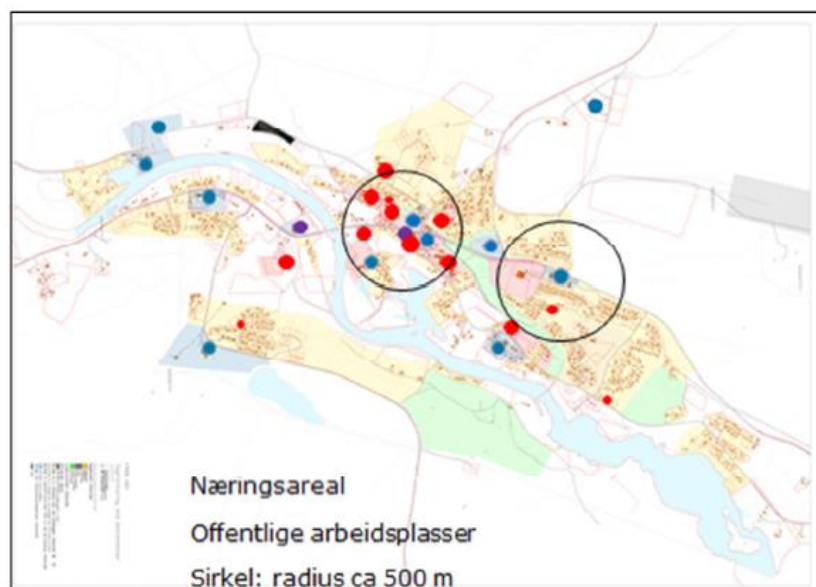
Kommuneplanens samfunnsdel peker på seks samfunnsområder det skal fokuseres spesielt på i kommende planperiode. Disse vurderes å favne over både de nasjonale og regionale forventningene, samtidig som de bidrar til å ivareta lokalbefolkningens interesser – slik disse har kommet til uttrykk i skriftlige innspill, folkemøter, møter med særinteresser (næringsliv, lag/foreninger m fl), politiske vedtak mm.

- 1. Areal, miljø og bolyst**
- 2. Barnehage, skole og utdanning**
- 3. Helse og velferd**
- 4. Kultur og fritid**
- 5. Næringsutvikling og verdiskaping**
- 6. Kommuneorganisasjonen**

Drøfting av hovedtrekkene i en langsiktig arealstrategi (prinsipper for romlig utvikling), både for å ivareta samordning, utbygging og vern av områder er grundig diskutert i forslag til kommuneplanens arealplan og kommunedelplan for Márkan. Arealplanlegging på kommuneplannivå har tre hovedformål:

- Forvalte naturressursene i kommunen
- Sikre produktive og verneverdige områder
- Klarlegge arealer for framtidig behov og fastlegge utbyggingsmønstre

Bildet under viser utklipp fra forslag til kommunedelplan Márkan som illustrerer alternative sentrumsområder i Kautokeino tettsted.

Figur 8: Næringsareal (blå prikk), matvarehandel (lilla prikk) og offentlige arbeidsplasser (rød prikk) . To sirkler, hver med radius 500m (rimelig gangavstand) viser alternative sentrumsområder.

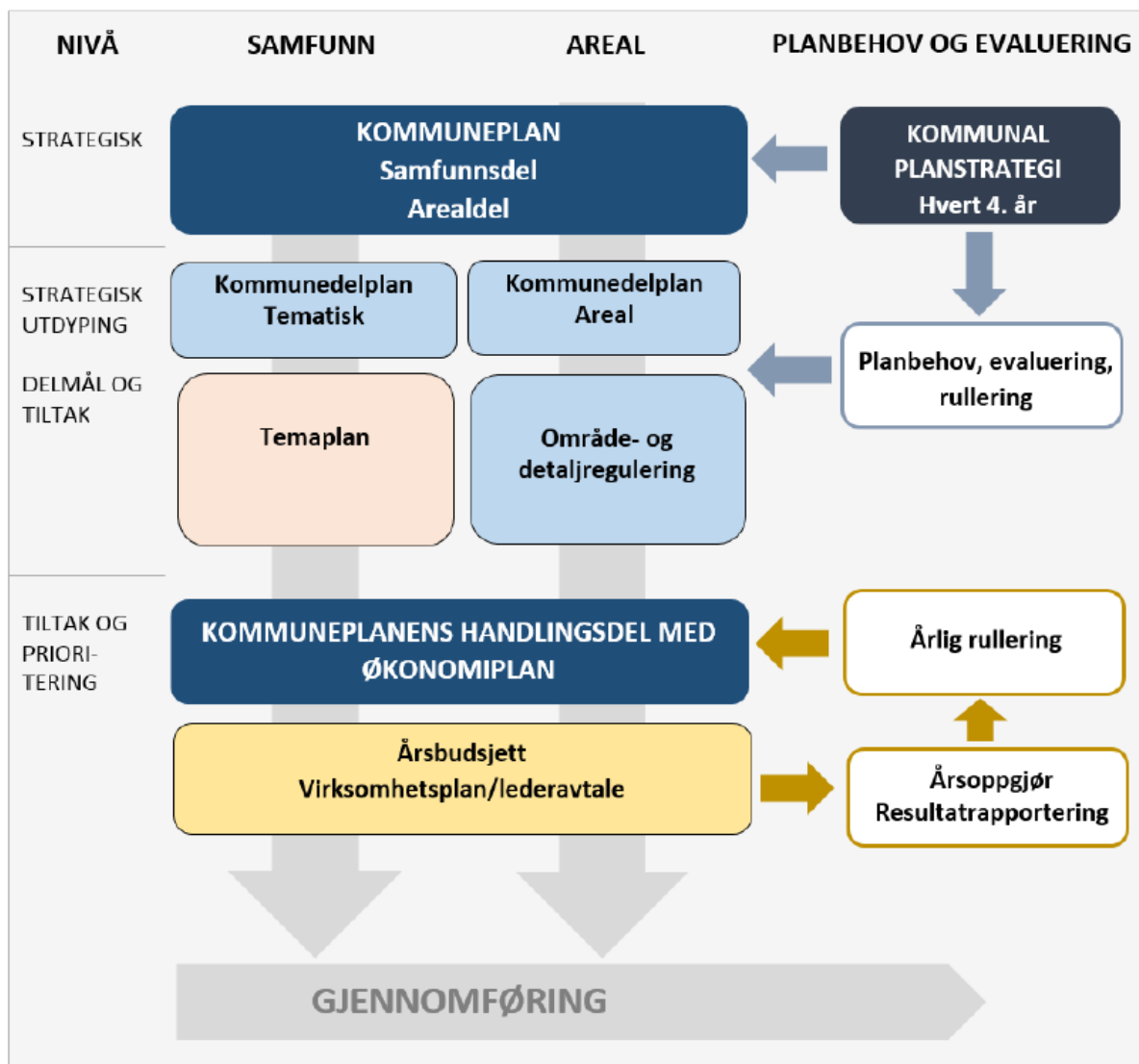
Grunnlaget for planbehovet

Det kommunale ansvarsområdet er mangfoldig og planproduksjonen ofte omfattende fra samfunnsutvikling til kommunen sin drift og tjenesteområder. De kommunale plansystemene kjennetegnes av en kombinasjon av formelle plantyper etter plan- og bygningsloven. Ulike typer temaplaner som ikke er knyttet til plan- og bygningsloven. Virksomhetsplaner samt utredninger, meldinger og andre former for underlags- og rammedokumenter de enkelte kommunene velger å bruke som verktøy.

Proessen rundt planstrategien må ses i sammenheng med om kommunen ønsker å legge opp til revisjon av kommuneplanen eller ikke. Dersom kommunen beslutter å videreføre gjeldende kommuneplan, vil det være naturlig å legge opp til en mer omfattende diskusjon rundt kommunal planstrategi, siden dette da blir den eneste anledningen til å få fram synspunkter rundt kommunens prioriteringer og utfordringer. Tilsvarende vil en kommune som legger opp til en kommuneplanrevisjon, kunne bruke kommuneplanprosessen til grundigere diskusjoner og medvirkning, noe som er tilfellet for Kautokeino kommune. Arbeidet med kommuneplanens samfunns- og arealdel har medført at kommunen har vært gjennom omfattende diskusjoner om retningen som samfunnet skal ha.

Et vedtak om kommunal planstrategi bør omfatte kommunens eget planarbeid, samt bistand til, og oppfølging av private planer. Det kan også gjelde igangsetting av viktige reguleringsplaner både i kommunal og privat regi. I praksis vil vedtaket om planlegging i planstrategien måtte angi hovedrammer og viktigste satsinger, og det må legges opp til en fleksibilitet i forhold til endrede behov og forutsetninger underveis.

Det kommunale plansystemet med «årshjulet» og «fireårshjulet» der kommunal planstrategi, kommuneplanen og kommuneplanens handlingsdel med økonomiplan utgjør «ryggraden» ser vi på bildet nedenfor.

Det vil være fornuftig å ha de samme hovedmomenter i den nye kommunal planstrategien som finnes beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel. Under hvert av disse punktene er mål og retningslinjer beskrevet:

- Areal, miljø og bolyst
- Barnehage, skole og utdanning
- Helse og velferd
- Kultur og fritid
- Næringsutvikling og verdiskaping
- Kommuneorganisasjonen

Disse vil bli forklart i mer overordnede termer her under. Disse punktene er kommet frem til uttrykk blant annet gjennom skriftlige innspill, folkemøter, møter med særinteresser og politiske vedtak. Det er nærliggende å tro at det er enighet om dette i befolkningen, administrasjonen og blant politikerne. Kommuneplanens samfunnsdel er formelt ikke vedtatt enda, men ingenting tyder på at det vil komme vesentlige endringer til forslaget som er utarbeidet. Det er nødvendig å tydeliggjøre punkt 3.2. under helse og velferd som uttrykkelig fastslår at folkehelseperspektivet skal ligge til grunn i alle

relevante planer som kommunen utarbeider; både overordnede planer, virksomhetsplaner, tiltaksplaner mm.

Under areal, miljø og bolyst er følgende mål og retningslinjer foreslått:

- MÅL 1.1: Folketallet i kommunen – økt fokus på bolyst
- MÅL 1.2: Forvaltning av arealer, natur og miljø bidrar til å fremme samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv - og er i tråd med nasjonale miljømål
- MÅL 1.3: Márkan er et attraktivt, kompakt og levende kommunesenter, med tydelig samisk identitet
- MÅL 1.4: Kautokeino har fokus på energiøkonomisering og miljø

Under barnehage, skole og utdanning:

- MÅL 2.1: I Kautokeino er det full barnehagedekning
- MÅL 2.2: Grunnskolene i Kautokeino ligger på - eller over - landsgjennomsnittet når det gjelder helse, trivsel og læring
- MÅL 2.3: Alle unge tar utdanning, enten på videregående nivå, eller på høyskole-/universitetsnivå.
- MÅL 2.4: Kautokeino er et sterkt, samisk utdanningscenter

Under helse og velferd:

- MÅL 3.1: Kommunen har god dekning av kvalifisert, samisktalende helsepersonell – av begge kjønn.
- MÅL 3.2: Innbyggerne i Kautokeino har gode levekår, høy trivsel og god helse.
- MÅL 3.3: Innbyggerne har god tilgang på helsetjenester
- MÅL 3.4: Kommunen har gode omsorgstjenester

Under kultur og fritid:

- MÅL 4.1: Samisk språk og kultur står sterkt i kommunen
- MÅL 4.2: Kautokeino er en internasjonal, samisk idrettsarena
- MÅL 4.3: Kunst- og kulturlivet i Kautokeino har gode lokaler og arenaer
- MÅL 4.4: Barn og unge er aktive deltakere i kulturlivet
- MÅL 4.5: Kautokeino har mange aktive lag og foreninger som bidrar til bredde og kvalitet i kulturtilbudet

Under næringsutvikling og verdiskapning:

- MÅL 5.1: Kautokeino er landets største reindriftskommune
- MÅL 5.2: Tradisjonelle næringer står sterkt i Kautokeino
- MÅL 5.3: Næringslivet i Kautokeino er variert, utviklingsorientert og robust
- MÅL 5.4: Kautokeino er et attraktivt, helårlig reisemål, med regional, nasjonal og internasjonal appell

Under kommuneorganisasjonen:

MÅL 6.1: Kautokeino kommune er en foregangskommune med hensyn til fremming av samisk språk og kultur

MÅL 6.2: Kautokeino kommune er en aktiv og forutsigbar pådriver i lokalsamfunnsutviklingen

MÅL 6.3: Kautokeino kommune yter god service til innbyggere og næringsliv

MÅL 6.4: Kautokeino kommune er en attraktiv arbeidsplass

Planbehov i valgperioden

Nedenfor følger oversikt over kommunale planer som skal utarbeides eller revideres i planstrategiperioden, 2016 – 2019. Planene er delt inn etter de overordna temaene i samfunnsplanen. Oversikten inneholder planer som er utviklingsrettet, lovpålagte og/eller overordnede/tverrsektorielle.

Plan	2016	2017	2018	2019	Kommentarer
Overordnede planer					
Kommuneplan Samfunnsdel		K.styre vedtar			Det er av vesentlig betydning at kommunen vedtar denne planen
Kommuneplan Arealdel		K.styre vedtar			Det er av vesentlig betydning at kommunen vedtar denne planen
Kommunedelplan for tettstedet/márkan		K.styre vedtar			Det er av vesentlig betydning at kommunen vedtar denne planen
Økonomiplan med handlingsprogram for 2017-2020	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	
Budsjett	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	
Virksomhetsplaner for samtlige fem enheter	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	
Lovpålagte planer					
Overordnet beredskapsplan		K.styre vedtar			Skal rulleres og holdes oppdatert til enhver tid
Kompetanseplan					Enkelte enheter har allerede utarbeidet kompetanseplan, men ingen helhetlig plan er vedtatt
Lønnspolitiskplan		K.styre vedtar			
Styringsdel i plan for helse, miljø og sikkerhet (HMS)			K.styre vedtar		
Boligsosial handlingsplan			K.styre vedtar		Vedtatt innen 24.06.2018

Ruspolitisk handlingsplan 2016-2020	K.styre vedtar				Vedtatt 10.03.2016
Plan for forvaltningskontroll		Rulleres		Rulleres	Rulleres mellom forskjellige enheter/tema hvert andre år
Handlingsplan for samisk språk	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	
Kommunedelplan for idrett, friluftsliv og anlegg 2016-2019	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	
Overordnet krisehenderingsplan m/delplaner	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	Rulleres årlig	
Ikke lovpålagte planer					
Vann- og avløpsplan		K.styre vedtar			
Vegplan		K.styre vedtar			
Oppvekstplan "Livsveier"		K.styre vedtar			
Næringspolitisk handlingsplan		K.styre vedtar			
Vedlikeholdsplan for kommunale bygg	K.styre vedtar				
Kommunedelplan for Máze				K.styre vedtar	
Friluftskartlegging			Rulleres hvert 4. år		
Fastsetting av snøskuterløyper			K.styre vedtar		
Kjøring på islagte vann			K.styre vedtar		